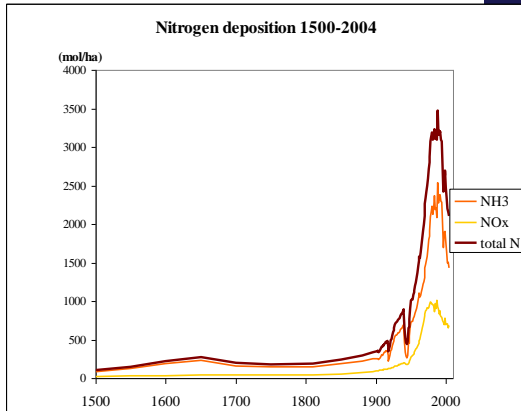

Lessen leren van het levende landschap 'Noordwest Natuurkern'

Marieke Kuipers, PWN
18 november 2022

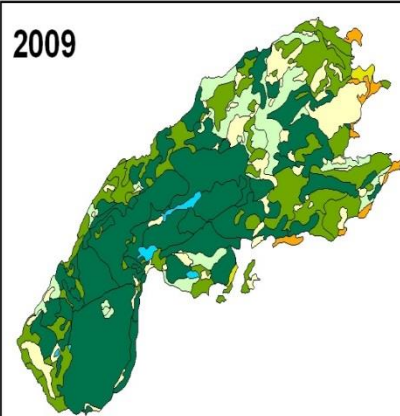
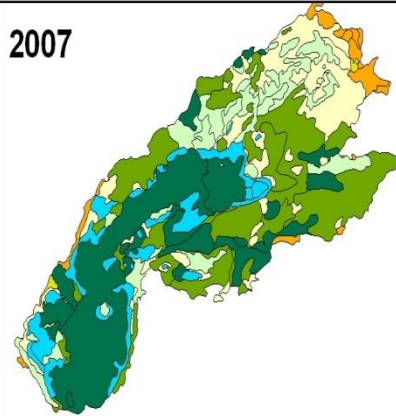
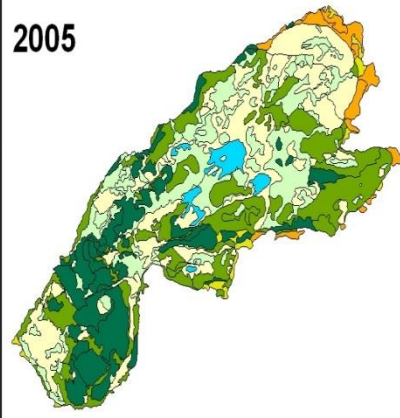
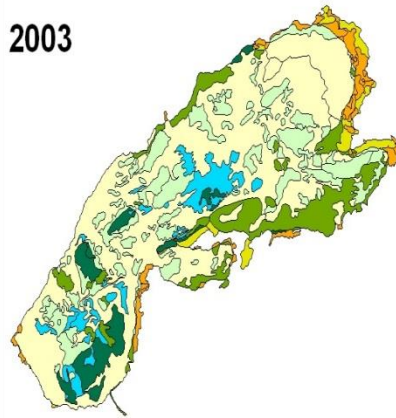
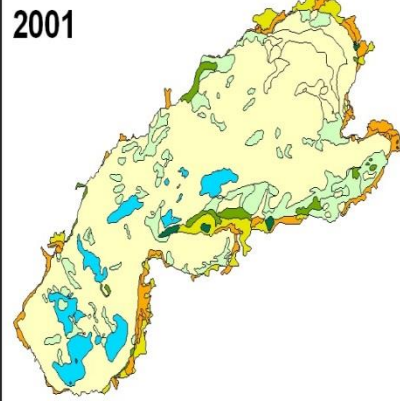
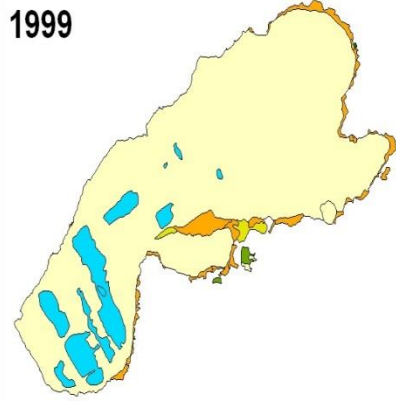

Lessen grootschalige verstuivingsprojecten

1. Minstens 10 jaar actief
2. Stabilisatie na paar jaar
3. Worteluitlopers remmen
4. Opvolgbeheer nodig
5. Nieuwvorming valleien

Legenda Gegeneraliseerde Dynamiek Verlaten Veld 1999-2009

Aa Ab O Sa Sb Sc V

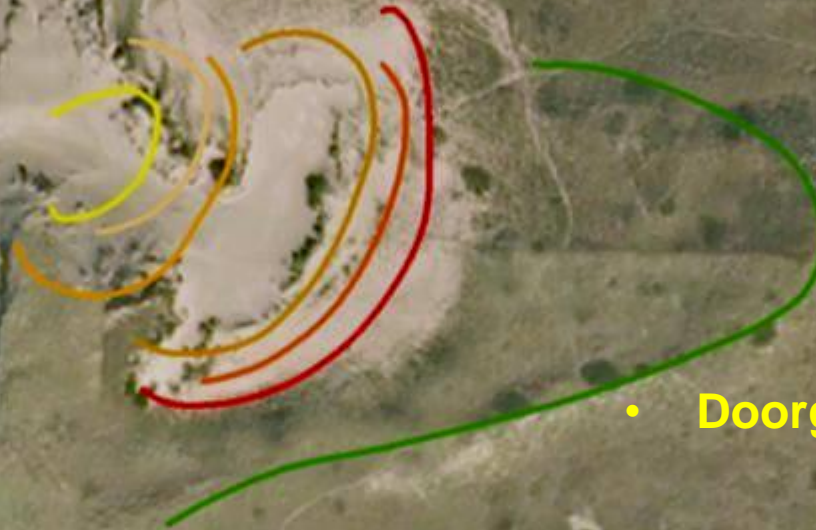

Geboorte paraboolduin Heemskerk 1996-2007

3-5 m/j

- Doorgeefluik van dynamiek
- Kalksproei naar binnenduin
- Noodzaak voor behoud Grijze en Witte duinen
- Start van duinvorming

**In aangroei kust
5 windsleuven**

**Activeren van 5
paraboolduinen
met nabeheer**

Herstel Duurzaam Dynamisch Duinlandschap:

- ***Grootschalig ingrijpen met 5 windsleuven***
- ***En activeren 5 wandelende paraboolduinen***
- ***18 ha Witte Duinen, 7 ha Vochtige Valleien***
- ***Toename verstuiwingsprocessen***
- ***Toename seaspray en wind***
- ***Overpoedering Grijze Duinen met kalkrijk zand***

Peperedel

2012

2013

Les 1:
verstuiving
komt op gang,
de sleuven
werken

2014

2015

Peperredel

2016

2017

Les 2: vanaf
het fietspad is
verstuiving
fantastisch
beleefbaar

2021

2022

Les 3: deze
zandmassa
hadden we
totaal niet
verwacht

Na 3 maanden

**Les 4: het
stuiffront
verplaatst 10x
sneller dan
berekend!**

Na 3 jaar

**Les 5:
instuivend
zand verhoogd
het maaiveld
van natte valleï**

2022

**Les 6:
er ontstaat
nieuw vochtig
duinmilieu**

Les 7: kies een
robuuste en
adaptieve
afrastering

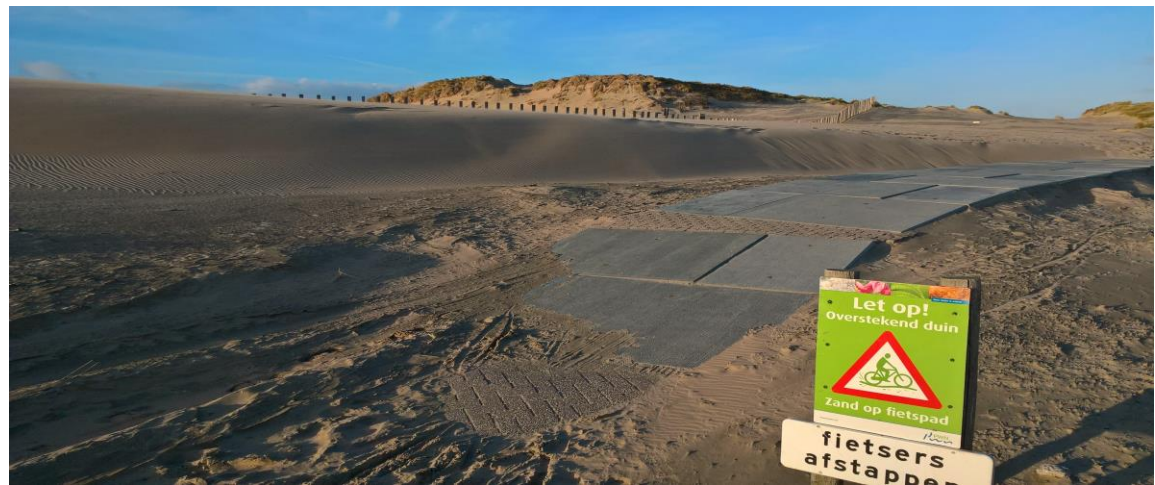
Na 3 mnd

Les 8: geen
fietspaden in
stuivende
duinen

1e groeizoen: hergroei Dauwbraam uit oude wortelresten

**Les 9:
experimenteren
met nabeheer mag**

Nabeheer door schoffelen

**Les 10:
Kraan met
mes is niet
voldoende
effectief**

**Les 11:
mattenrooier
maakt een
schoon
aspergeveld**

A man in a dark jacket and blue pants is kneeling on a sandy dune. He is looking down at the ground, which is covered with many dead, dark branches and twigs. The background shows a vast, flat landscape of sand dunes under a blue sky with scattered white clouds. The overall scene suggests a field study or an environmental assessment.

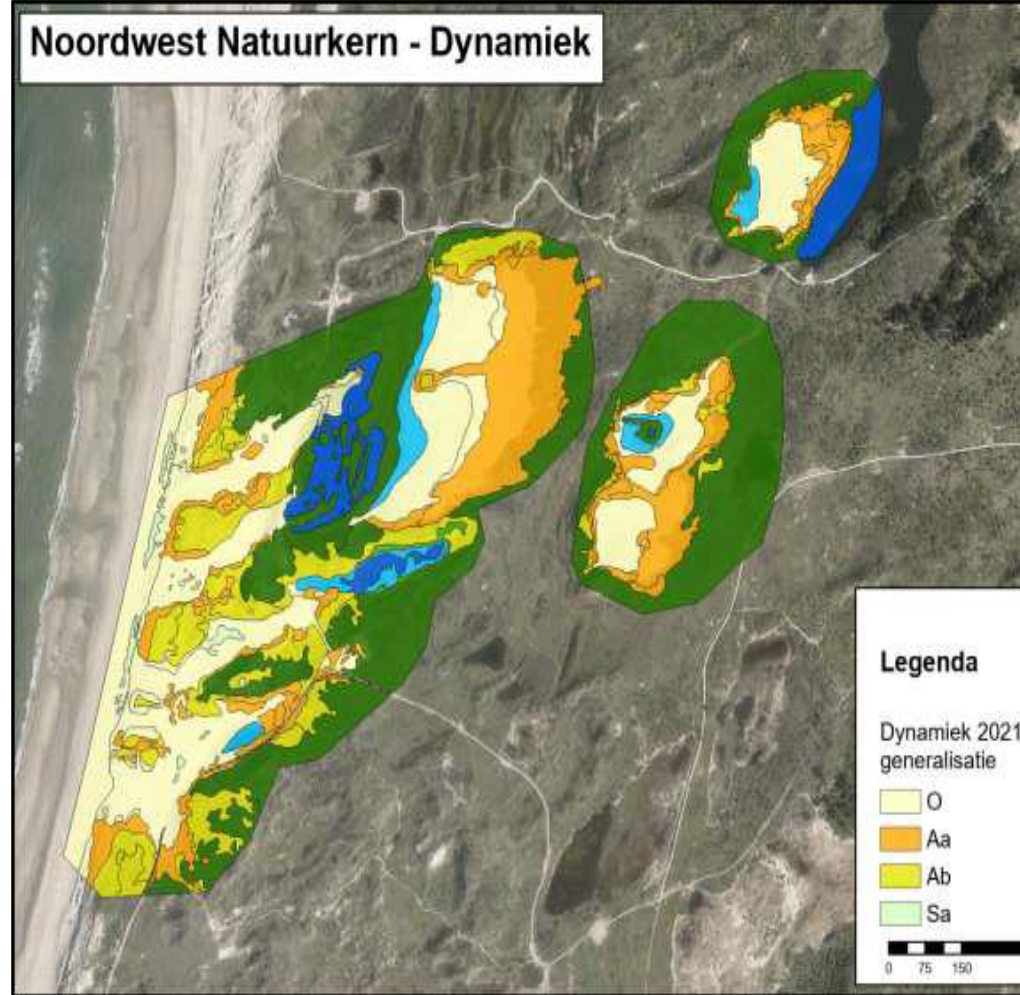
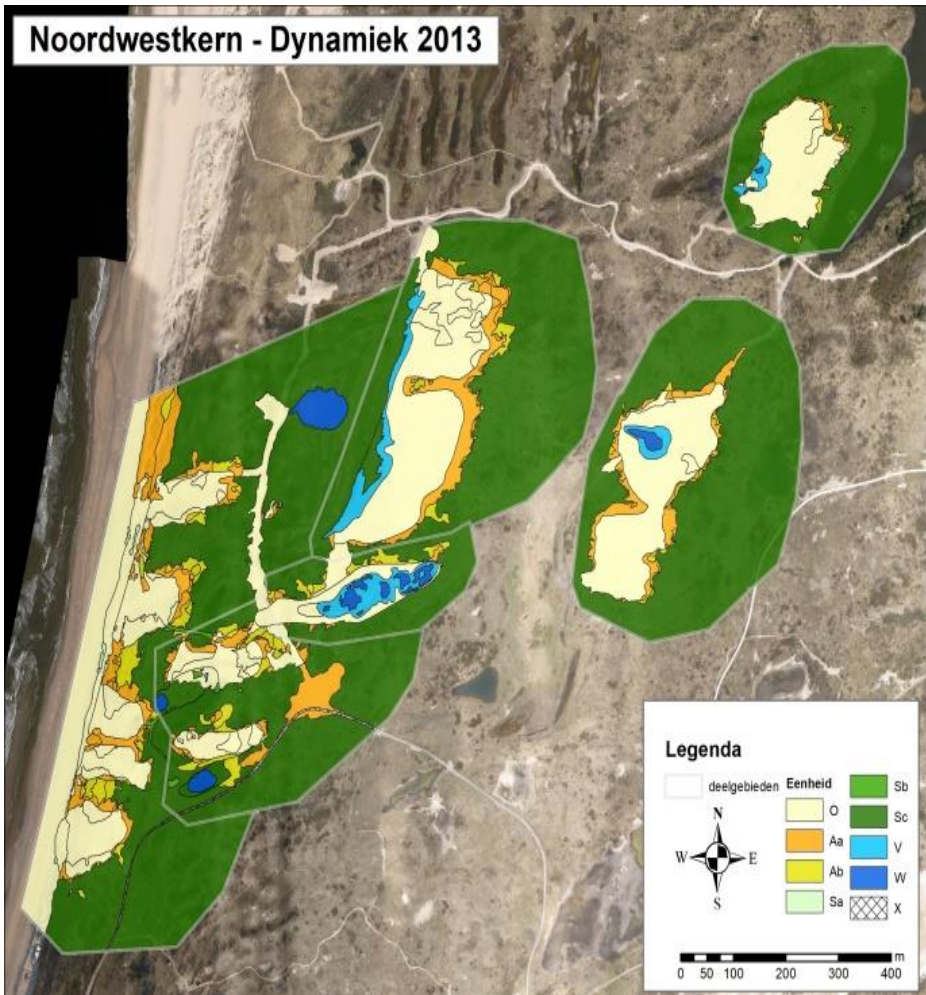
Les 12:
na 5 jaar
(na)beheer
hebben we
gewonnen!!

2017

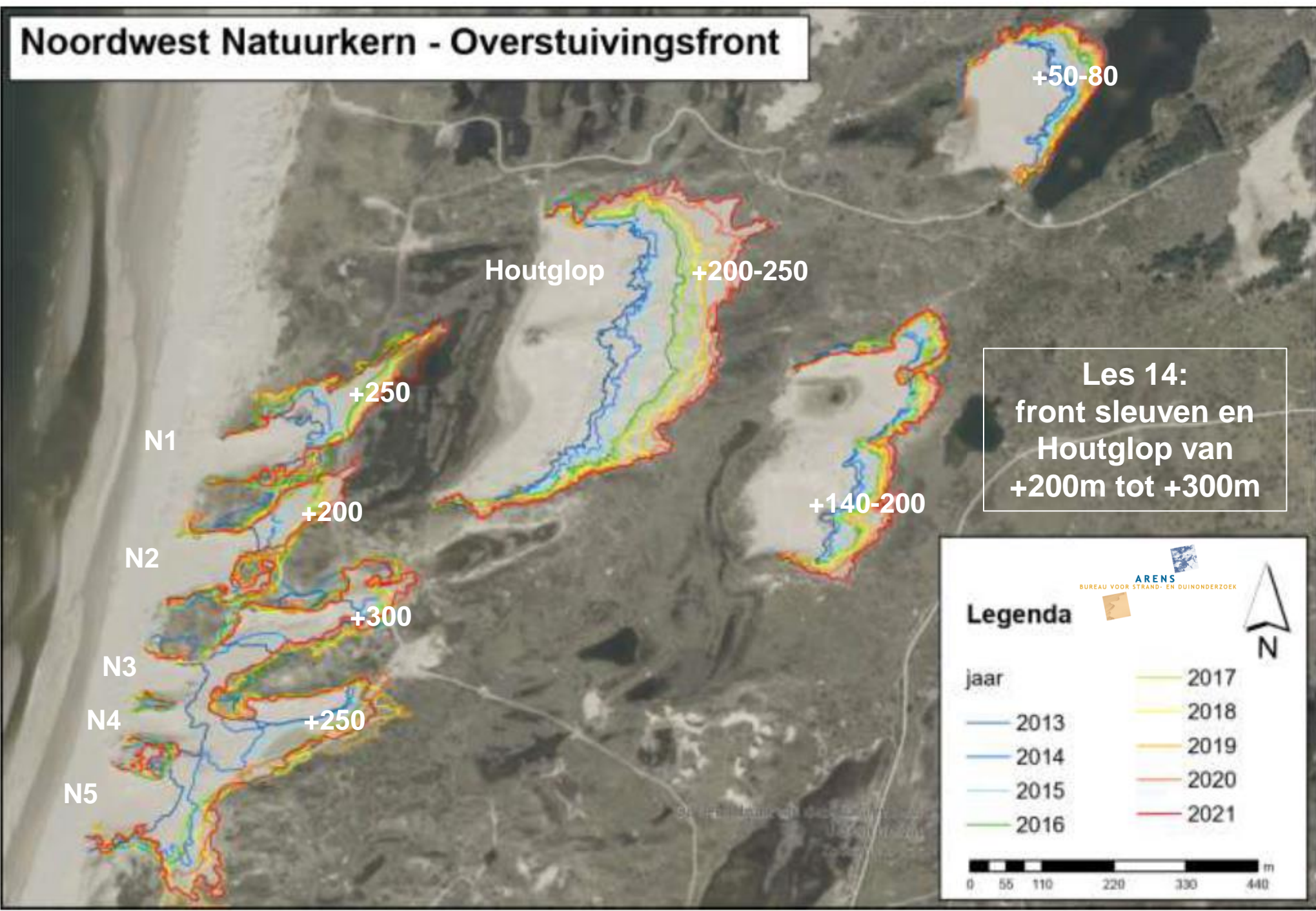
**Les 13: van
18 ha naar 56 ha
Witte duinen**

Ontwikkeling in dynamiek 2013 - 2021

Noordwest Natuurkern - Overstuivingsfront

Les 14:
front sleuven en
Houtglop van
+200m tot +300m

Legenda

BUREAU VOOR STRAND- EN DUINONDERZOEK
ARENS

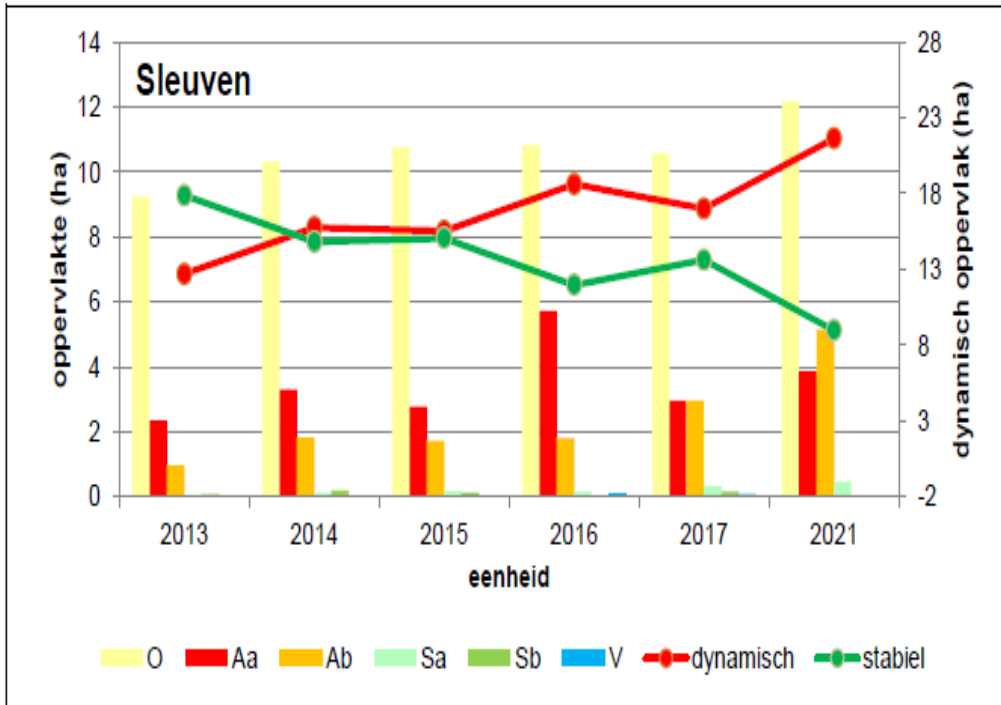
jaar	2017
2013	2018
2014	2019
2015	2020
2016	2021

0 55 110 220 330 440 m

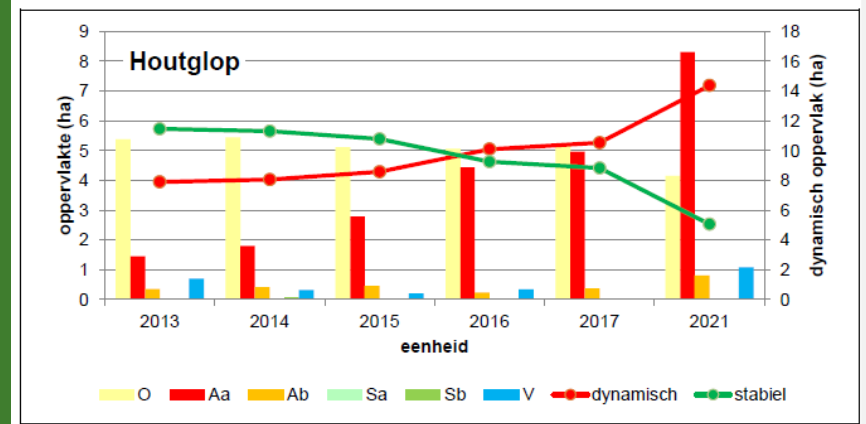
N

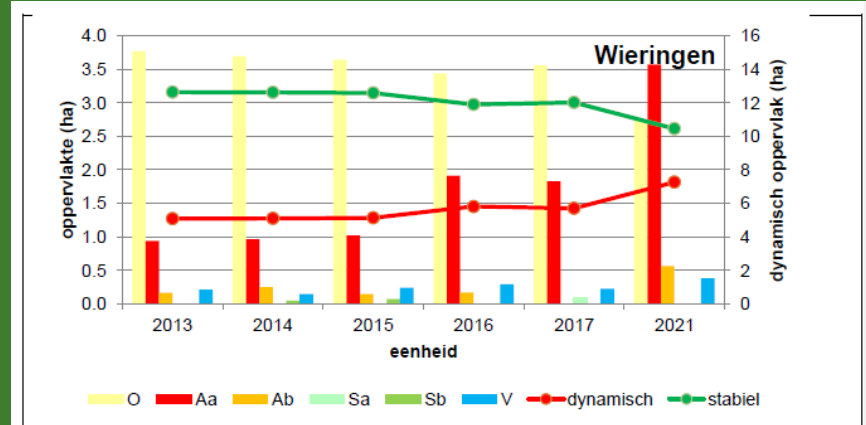
Les 15: Dynamiek na 2017 groter!!

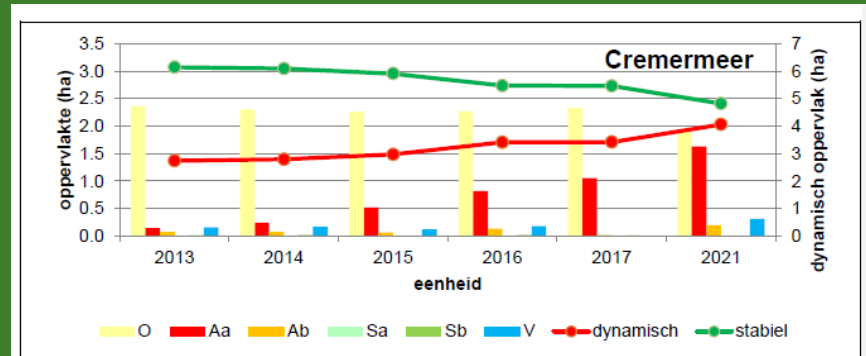
Figuur 3.5 Oppervlakte van eenheden dynamiekkartering 2013-2021, Sleuven

Figuur 3.8 Oppervlakte van eenheden dynamiekkartering 2013-2021, Houtglop.

Figuur 3.9 Oppervlakte van eenheden dynamiekkartering 2013-2021, Wieringen.

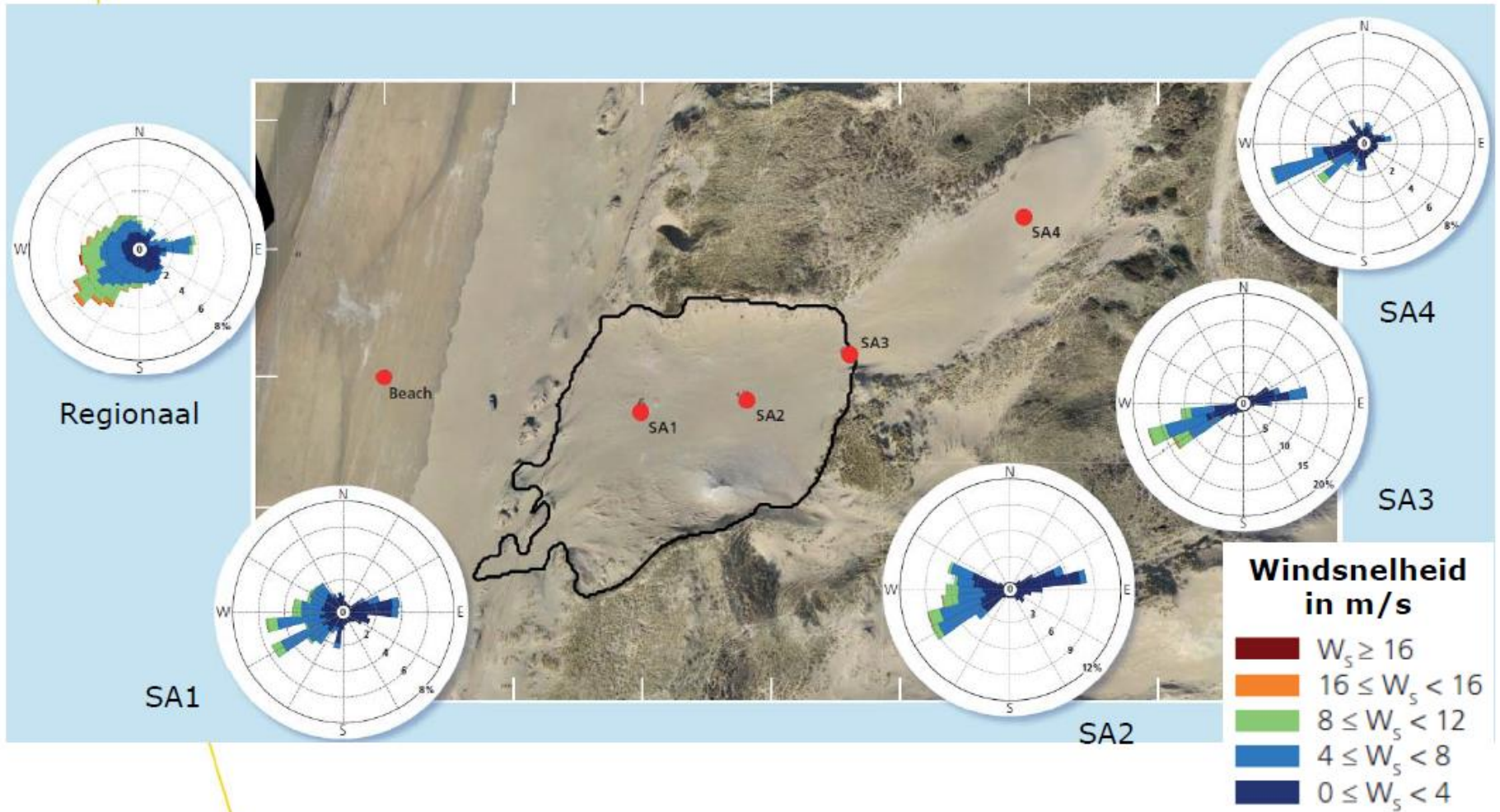
Figuur 3.10 Oppervlakte van eenheden dynamiekkartering 2013-2021, Cremermeer.

Metingen

Les 16: tunneling
van winden tot 70
graden rond sleuf-as

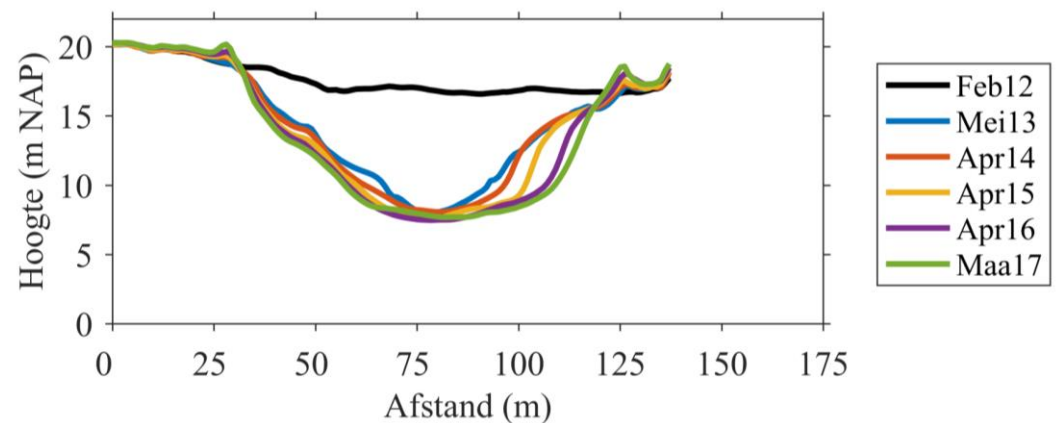

Les 17: sleuven van V naar U vorm

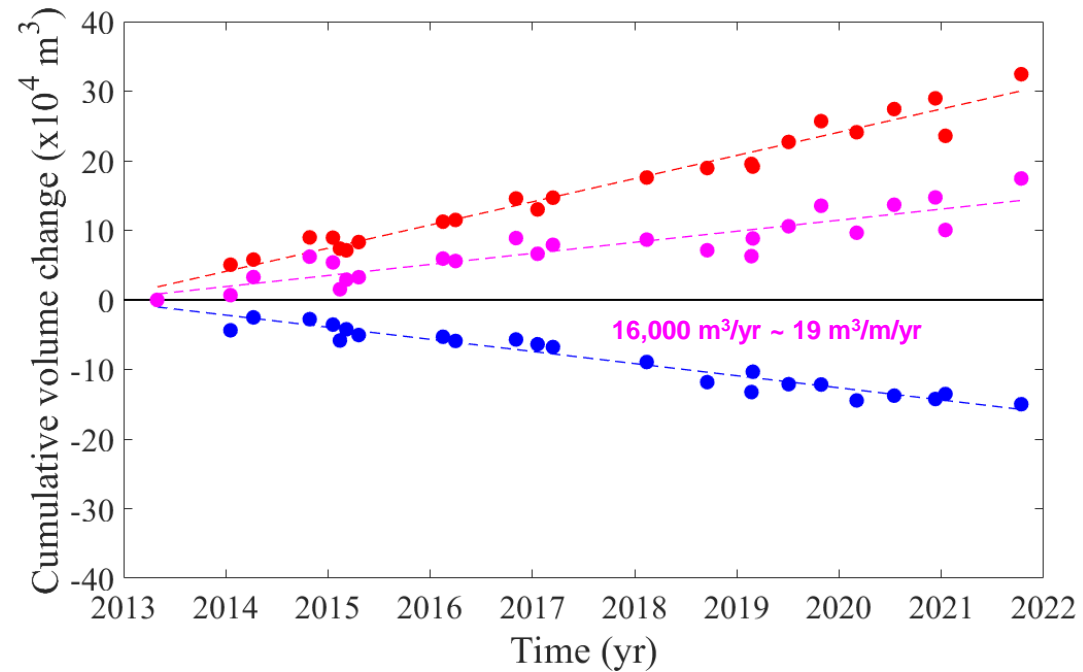
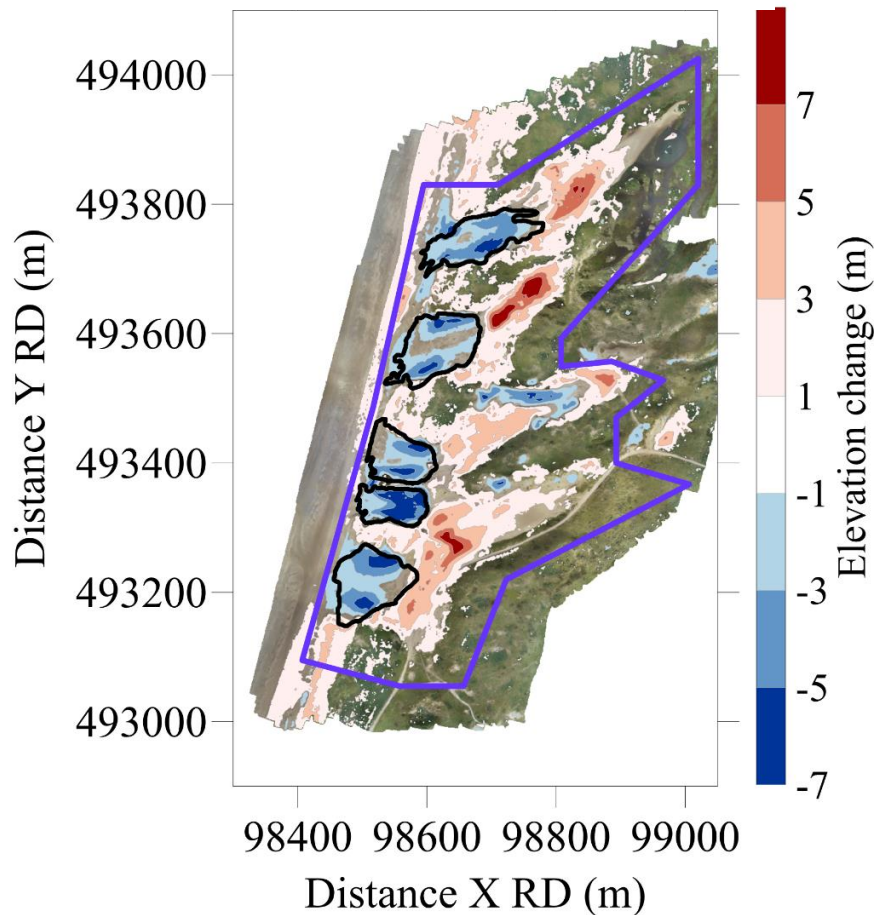
- **Bodem breder**
- **Erosie asymmetrisch**
- **V-vorm > U-vorm**
- **Sedimentatie op top**

Les 18: het duin groeit landinwaarts met zand vanaf het strand: connectie strand-duin is hersteld => nature based solution voor zeeveiligheid

**HOOGTE VERANDERING
2013-2021**

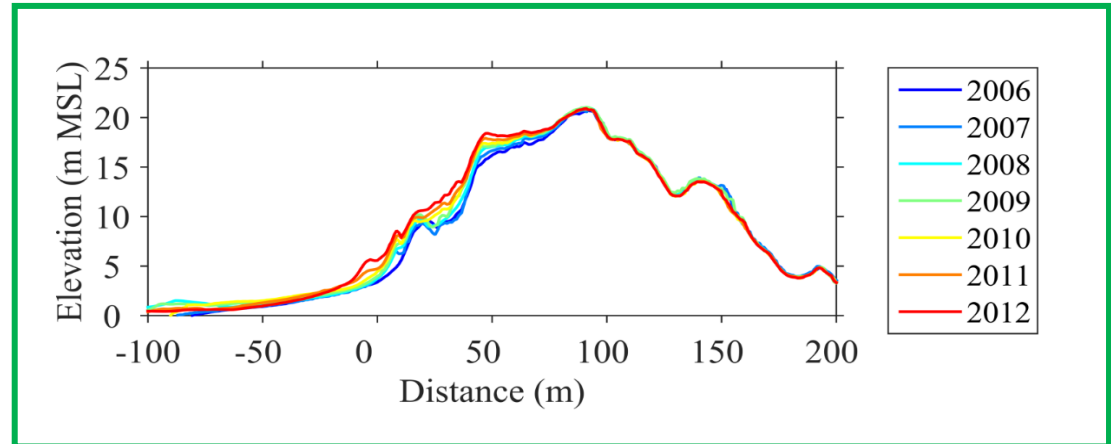

Zand-balans sleuvengebied

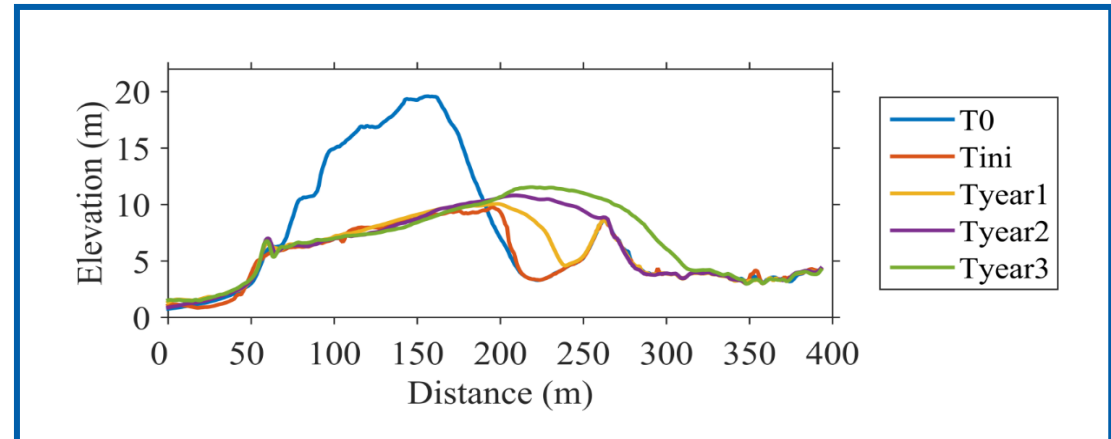
Vòòr aanleg sleuven

Depositie zeereep noord en zuid van sleuvengebied: $\pm 26 \text{ m}^3/\text{m}/\text{jaar}$

Ná aanleg sleuven

Positief zandbudget in sleuvengebied: $\pm 19 \text{ m}^3/\text{m}/\text{jaar}$

**Les 19:
sleuven trekken
geen extra
strandzand**

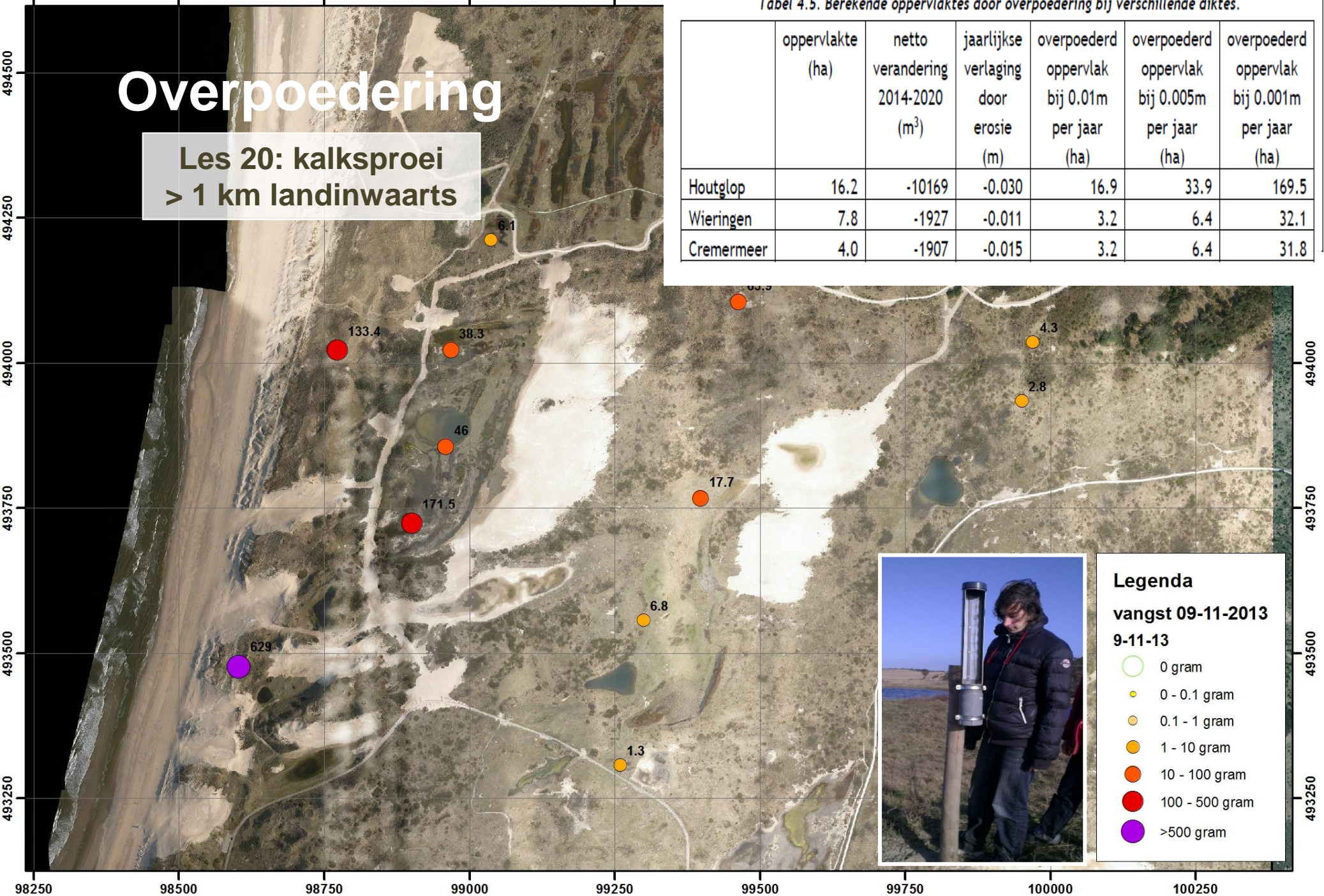

Overpoedering

Les 20: kalksproei
> 1 km landinwaarts

Tabel 4.5. Berekende oppervlaktes door overpoedering bij verschillende diktes.

	oppervlakte (ha)	netto verandering 2014-2020 (m ³)	jaarlijkse verlaging door erosie (m)	overpoederd oppervlak bij 0.01m per jaar (ha)	overpoederd oppervlak bij 0.005m per jaar (ha)	overpoederd oppervlak bij 0.001m per jaar (ha)
Houtglop	16.2	-10169	-0.030	16.9	33.9	169.5
Wieringen	7.8	-1927	-0.011	3.2	6.4	32.1
Cremermeer	4.0	-1907	-0.015	3.2	6.4	31.8

Les 21: insecten van
Witte Duinen zijn zelfs
in november aanwezig

Bolrondehelmkever

Geleerde lessen Noordwest Natuurkern

- Connectie strand-duinen weer hersteld
- Na 5 jaar is dynamiek juist vergroot & dynamiek is veel grootser dan verwacht
- Nieuw vochtig duinvalleimilieu ontstaat in kielzog paraboolduin
- Overpoedering bestaand duinlandschap gebeurt op grote schaal
- Nabeheer van paraboolduinen lukt
- Witte duinen zijn biodivers
- Door gaten te maken in de zeereep groeit het duin mee
- Doelen voor natuur, zeeveiligheid en klimaatadaptatie gaan hand-in-hand

Toekomstverkenning

Noordholland Duinreservaat en onderzoeksvragen

Gaat over:

*Veerkrachtiger duingebied, klimaatbestendig natuurbeheer en
zeeveiligheid*

Veerkrachtiger maken NHD door o.a. dynamiseren zeereep:

(= duurzaam systeem en levend landschap)

- ❑ Ruim 50% zeereep geen stuifdynamiek
- ❑ Geomorfologische kansen bij huidige suppleties op kaart →
- ❑ Spontane verstuing omarmen, rekening houden met bestaande ecologische waarden
- ❑ Veel belemmeringen van infrastructuur drinkwater en recreatie voor stuiven zeereep

- ❑ Tot 2030: integrale kansplekken realiseren
- ❑ Van 2030 – 2050: voorsorteren op klimaatbestendig natuurbeheer
- ❑ Na 2050: meedoen met gekozen nationale oplossingsrichting (zeewaarts, beschermen open/gesloten, meebewegen)

Figuur 5

Kansenkaart - rangorde.

Klimaatverandering

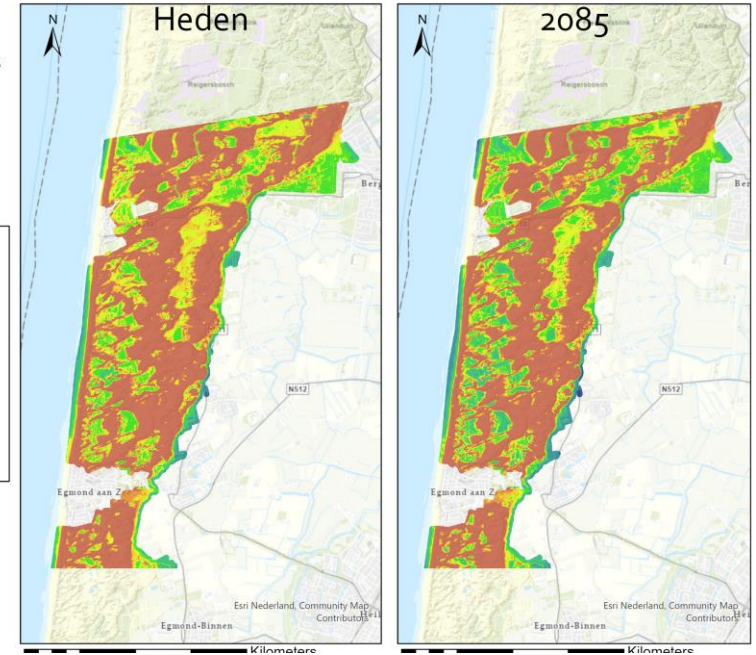
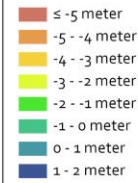
Zeespiegelstijging

Grondwaterstandstijging

Noordelijk
Noord-Hollands
duinreservaat

Diepte tot grondwater
Heden-2085

Legenda grondwaterstand
(meter boven NAP)

Klimaatbestendig natuurbeheer in zeereep:

- ❖ Valleien natter door zeespiegelstijging en meer neerslag
- ❖ Bij duinvorming vanuit zeereep groeit maaiveld duinvalleien mee met nieuwe grondwaterstand
- ❖ Recreatie infrastructuur uit stuif/natte zone
- ❖ Onderzoeksvraag: Waar en hoeveel stuivende zeereep cq levend landschap is nodig voor klimaatbestendig natuurbeheer?

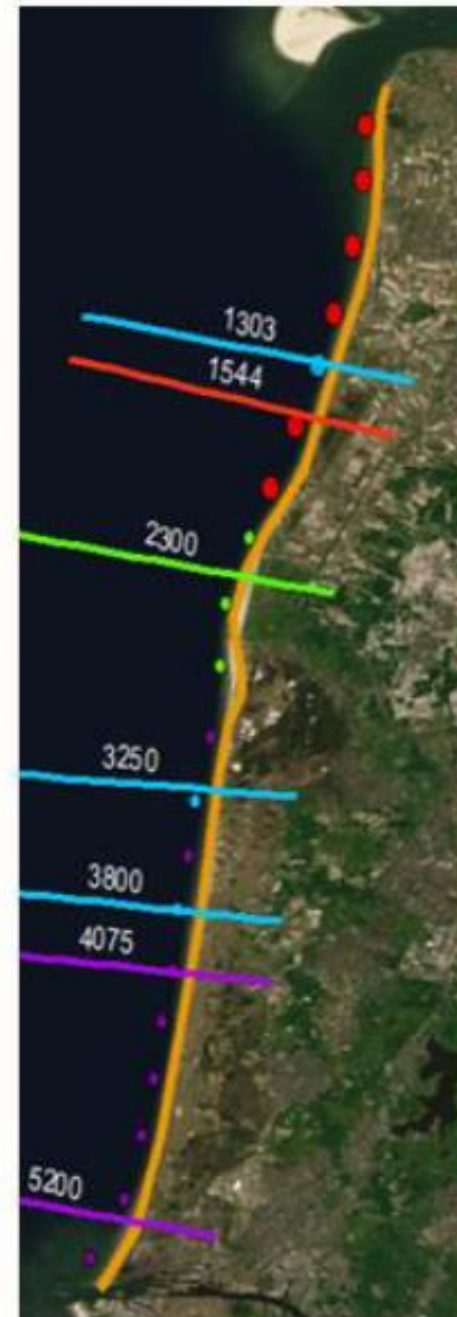
Wandelenden duinen creëren
nieuwe duinvalleien die aangepast
zijn aan de nieuwe
grondwaterstanden

Klimaatbestendige zeeveiligheid vs veerkrachtig NHD

(= hard waar het moet, zacht waar het kan)

- Tot 2050 suppleties zoals nu
- Welke vorm en mate van suppletie gaat het beste samen met duurzaam dynamische zeereep?
- Na 2050 'scenario megasuppleties'
- Wat is de invloedzone van megasuppleties? Hoe verplaatst het gesuppleerde zand zich?
- Hoeveel ruimte tussen megasuppleties is nodig voor duurzaam dynamische zeereep?
- Hoeveel kerven en op welke afstand van elkaar nodig om de kust voldoende te versterken vanuit zeeveiligheidsperspectief?

Vooroeversuppleties

Megasuppleties

Dank voor uw aandacht!

